

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 52 / DECEMBRIE 2015

52

Gânduri: Educația de ieri și de azi

| de DANIELA IOSIM

Necesitatea învățării și cultura generală

| de LIVIA ARMANU

Meseria de profesor, între știință și artă

| de ADINA-ELENA SABANGEANU

În întâmpinarea profesorilor: proiectul EU-StORE- Standarde europene
pentru Resurse educaționale deschise

| de CARMEN DUȘE & DAN MANIU DUȘE

Combaterea discriminării. Implicații pentru profesori

| de MARCELA LEMNETE

Logica strategiei învățării depline

| de LETIȚIA BOȘTINĂ

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

dr. Ema FĂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experientedidactice

Gânduri: Educația de ieri și de azi

De **Daniela Iosim**

Provocările perioadei în care trăim, dezinteresul pentru școală al elevilor și permanenta transformare a lumii din jurul nostru ne cer să ne reorientăm mereu și să ne restructurăm modul de abordare, în primul rând readaptându-ne noi înșine. Educația este foarte importantă și nu este legată strict de orele din programul zilnic de la școală. Un copil învață și din activitățile extrașcolare, și din participarea la proiecte, și din timpul petrecut alături de părinții săi.

Privesc pe fereastră și frunzele care plutesc spre pământ îmi fură gândurile. A mai trecut un anotimp... De câte ori am cântat "Bate vântul frunzele"? Nu le mai pot număra, așa cum nu pot număra frunzele! Fiecare frunză, un gând. Fiecare gând, o bucurie. Fiecare bucurie, o provocare. Fiecare copil, un destin. Dacă nu ai înțeles până acum, îți dau mai multe amănunte. Am mai mult de 200 de copii și nu sunt o mamă eroină! Ei sunt elevii mei din ultimii 30 de ani. Ei sunt bucuriile și înfrustrările mele, provocările și reușitele mele. Sunt învățătoare, un om sensibil, implicat, responsabil și serios.

Să vorbim despre educație. Din cele mai vechi timpuri, oamenii au fost însoțiți de educație, importanța acesteia sporind cu fiecare generație. Educația reprezintă fundamentul vieții oricărui om cu ajutorul căreia s-au putut dezvolta percepția despre lume, gândirea, stilul de viață, conservarea valorilor sociale, dar și spirituale.

Unul dintre rolurile cele mai importante ale educației este acela de a influența, transforma și dezvolta personalitatea indivizilor. Procesul aceste este influențat atât de factorii genetici, cât și de mediile educogene în care individul se află la un moment dat.

Educația din perioada comunistă versus educația de azi? Educația presupune două persoane: una care dorește să împărtășească ceea ce știe și una care dorește să primească darul de preț – știința celui alt. Contează oare în ce epocă se întâmplă acest lucru? Contează vârsta învățăcelului? Contează instrumentele de lucru? Sunt importante regulile impuse de un sistem?

Îmi amintesc că aveam 43 de copii în sala de clasă, iar eu aveam doar 18 ani, proaspăt absolvent al Liceului Pedagogic. Am reușit să fac lucrurile bine pentru că am vrut să-i învăț, iar ei au vrut să învețe. Nu aveam computer, nu aveam proiector, nu aveam internet și mulți nu aveau un sandviș cum și-ar fi dorit. Și totuși... aveau cărți, aveau prieteni, aveau timp să facă teme, aveau încredere în oamenii mari. Nu veneau părinți la școală să se plângă de frigul din școală, de drumul lung pe care copiii îl parcurgeau până la școală sau de prea multe teme! Și toți învățau să scrie, să citească, să socotească.

Să revin în prezent. Am 25 de copii în clasă. Am bănci noi, am computer, proiector, legătură la internet. Am copii îmbrăcați modern, care vin la școală cu mașina părinților, au ghiozdane cu roți, tabletă și telefon. Sunt ocupați, fac diferite sporturi, se joacă la locuri de joacă, vorbesc pe Facebook sau Skype. Știu multe lucruri și se pot lăuda că dacă nu știu, caută pe internet. Au la

televizor programe de desene animate de 24 de ore, au CD-uri cu filmele preferate, merg la spectacole de teatru pentru copii, la cinematograf...

Aș putea continua, dar parcă vorbeam despre educație. Ce învață copiii zilelor noastre? Ne dorim să-i pregătim pentru viață, să-i lăsăm să aleagă ce-i interesează, să trieze informațiile care îi bombardează, să facă ceea ce noi vrem de la ei. Și uităm că sunt totuși copii! E adevărat că învață repede, sunt de mici obișnuiți cu tehnologia, dar nu au răbdare, nu-și ordonează dorințele, sunt mereu nemulțumiți, nu au timp să se joace. Temele au devenit interzise sau opționale, învățăm din clasa întâi să adunăm trecând peste ordin, din clasa a doua citim texte de două pagini, dăm teste de evaluare națională, participăm la concursuri județene sau naționale, dar copiii noștri nu știu să se joace, nu știu să șoptescă, nu au răbdare să asculte o poveste, nu cântă și nu se joacă afară. Cărțile nu le mai sunt prieteni, li se pare că școala e un alt tărâm de joacă. Creștem copii independenți, care știu să spună "Nu vreau!" și care nu știu ce este mila, generozitatea, ajutorul sau prietenia.

Aici intervine relația părinte-învățător. Fiecare își are rolul său, dacă nu se lucrează în echipă rezultatele nu vor fi cele așteptate. Îi apreciez pe acei părinți care insuflă copilului dorința de a ști, dorința de a intra în competiție corectă cu ceilalți. Ei sunt cei care "construiesc" un copil modern: informat, curios, serios, creativ, implicat în propria formare. Sunt bucuroasă când părintele îi oferă copilului ocazia să învețe, în situații diferite, când îi acordă o parte mai mare sau mai mică din timpul său, îl învață semnificația binelui, să fie tolerant și să iubească natura.

Învățarea transdisciplinară din școala zilelor noastre îi ajută să se ancoreze mai bine în prezent. Învățarea bazată pe joc, mișcare, muzică se apropie mai mult de necesitățile copiilor de 6 ani. Consider că foarte important este să nu lipsească din activitatea unei zile muzica, desenul și mișcarea. Cred că de mare ajutor sunt obiectele specifice vârstei: covorul, jucăriile, expoziția cu desenele lor, colțul cu plante și bineînțeles computerul. Mi se pare însă că le cerem uneori să crească prea repede, să fie mai maturi decât ar trebui.

Educație se face și prin activitățile extrașcolare. Acțiunile de acest fel scot la iveală sufletul copilului, inițiază prietenii, descoperă pasiuni, îndrumă interese. Învățătorul este cel care alege felul activității, locul de desfășurare, formează echipe și sugerează teme de cercetare. Prin astfel de activități elevii vor învăța să aprecieze frumosul, să iubească și să protejeze natura. Vor participa la concursuri județene sau naționale, vor scrie poezie sau proză, vor recita, își vor dori să fie actori, să cânte și să danseze. Orice copil este special dacă i se crează condiții să arate de ce este special! În activitățile extrașcolare își urmează dorințele și aspirațiile personale datorită încrederii inspirate și curajului insuflat de învățător. Orice activitate coborâtă din minte în sufletul copilului are o frumusețe aparte! Îl învață să fie curios, să descopere, să aprecieze, să aleagă, să fie creativ, să pună în valoare ceea ce are. Valențele informaționale și corelative ale activităților extrașcolare sunt multiple. Ele devin eficiente dacă au constanță și atractivitate. Definitiv este dorința cadrului didactic de a pune în valoare calitățile elevilor săi în orice moment, în orice loc, cu orice ocazie.

Cât de multe pot învăța participând la proiectele de pe platforma

eTwinning! Platforma eTwinning a fost lansată la 14 ianuarie 2005, cu scopul de a facilita parteneriatele între instituții de învățământ preuniversitar din Europa. Începând din octombrie 2007, acțiunea eTwinning a început să fie derulată și în România, sub coordonarea Institutului de Științe ale Educației, apoi și cu sprijinul Centrului pentru Inovare în Educație. Cele două instituții acționează în parteneriat ca „Centru Național eTwinning”.

Scopul principal al acțiunii eTwinning este acela de a facilita comunicarea și colaborarea între școli din țările membre ale Uniunii Europene, implicând cadrele didactice și elevii în activități noi de învățare: crearea de diverse produse educaționale care implică utilizarea noilor tehnologii și în elaborarea cărora colaborează cu echipe din alte țări. Pe termen lung, se urmărește îmbunătățirea competențelor de utilizare a noilor tehnologii (atât în cazul cadrelor didactice, cât și în cazul elevilor), îmbunătățirea comunicării în limbi străine (competență de bază în Uniunea Europeană – comunicarea în cel puțin două limbi străine), cunoașterea și dialogul intercultural.

Copiii din clasele mele au participat cu plăcere la proiectele desfășurate. Scopul acestor proiecte a fost obținerea unor cunoștințe reciproce despre parteneri: ne-am ascultat unii pe alții, ne-am văzut, ne-am informat cu privire la eroii noștri, am schimbat felicitări de Crăciun, ne-am jucat, am găsit noi modalități de comunicare, ne-am trimis cărți poștale, desene, picturi, fotografii.

Ce am câștigat? Am sădit în copii sămânța unor virtuți, a unor valori esențiale dezvoltării precum generozitatea, responsabilitatea, onestitatea, respectul, comunicarea, altruismul, leadershipul și acțiunea. Am stabilit o ierarhie a valorilor, iar aceste proiecte europene mi-au oferit ustensile pentru a aplica la clasă și a împărtăși copiilor într-un mod special principiile care stau la baza sistemului de educație.

Sunt încântată că am avut ocazia să cunosc oameni și culturi noi, copiii să-și facă prieteni noi, să iau contact cu metode și tehnologii noi care să îmi permită să pun în practică și să aplic la clasă un alt mod de predare mai apropiat de elev, axat pe priceperea și dezvoltarea fiecăruia. Unii au desenat, alții au pictat, au exersat conversația în limba engleză, au ascultat melodii cântate de copii din altă țară, au trimis și au primit cărți poștale și felicitări.

Pe platforma eTwinning au loc discuții și dezbateri, se lucrează în grup și se desfășoară activități cu aplicabilitate în clasă. Principalul avantaj al platformei îl reprezintă suportul pentru derularea de proiecte. Recomand și susțin o altfel de educație. Am astăzi copii talentați, care pictează, desenează cu mare plăcere și citesc. „Lumea colorată” în care trăiesc le aduce premii la concursuri de creație plastică, prieteni noi pe platforma eTwinning, o expoziție pe coridoarele școlii, plăcerea de a petrece 5 ore la școală alături de colegi și activități ce le luminează sufletul și mintea, le deschid porțile spre lumea de mâine.

Covorul meu de frunze a adunat multe gânduri bune și împliniri, dar copacul rămâne uneori gol. Eu... reasc cu fiecare frunză nouă și mor cu fiecare umbră de pe chipul copiilor mei ca să reasc iar și iar... ca un copac în primăvară!

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/ganduri-educatia-de-ieri-si-de-azi>)

Necesitatea învățării și cultura generală

De **Livia Armanu**

De nenumărate ori am auzit, din partea elevilor și a părinților acestora, întrebarea: *”De ce trebuie să învăț fizică, gramatică, educație plastică, istorie, chimie, că doar nu voi avea nevoie de ele, eu vreau să devin informatician?”* Și tot de atâtea ori le-am explicat că au nevoie de toate obiectele. Articolul încearcă să explice de ce este nevoie să fie aprofundate toate obiectele de studiu din perioada gimnaziului. De asemenea, este adusă în atenție problema supraîncărcării elevilor și a profesorilor cu concursuri și activități.

Toate materiile școlare sunt utile formării bazei de cunoștințe pentru liceu, facultate, dar mai ales pentru viață.

Omul este o ființă care trebuie să se cunoască și să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți. Pentru a înfăptui acest lucru are nevoie de cunoaștere. Nu toate cunoștințele ne sunt evaluate ci, mai ales, vor fi evaluate de oamenii cu care venim în contact, care nu pun note, doar ne acceptă sau nu.

În discuția cu elevii de gimnaziu, le-am argumentat că au nevoie de toate obiectele. Matematica, cea ”grea” și de niciun folos, de fapt te ajută să gândești logic, să găsești soluții inteligente la problemele vieții. Le-am exemplificat prin următorul exemplu: Ești medic, ai suficienți bani să-ți faci o casă. Chemi specialiști să ți-o construiască. Ei îți cer o anumită sumă de bani pentru X metri pătrați de parchet, pentru că fiecare metru pătrat costă Y. Dacă nu poți calcula rapid și corect aria suprafeței (după formula învățată la geometrie), riști să fii înșelat. Fără matematică nu poți deveni arhitect sau artist plastic, aviator, marinar. Nu vă lăsați în baza calculatorului, el te poate părași la greu!

Limbile străine sunt foarte necesare în lumea multiculturală în care trăim. Elevii și părinții lor au ferma convingere că engleza este singura limbă utilă. Nu este așa. Mult mai ușor te vei integra într-o țară dacă vei putea comunica în limba acesteia. Fiecare limbă îți oferă o deschidere către o altă cultură și îți îmbogățește capacitatea de înțelegere a lumii.

Limba română îi învață să vorbească și să scrie corect în limba lor maternă. Analiza gramaticală este aridă și plicticoasă, dar este necesară fiindcă unii dintre ei la 16-17 ani visează să studieze dreptul sau jurnalismul, meserii care necesită o perfectă cunoaștere a acesteia. Literatura română este o cale de a cunoaște caractere umane, istoria țării și lumii, de a-i iniția în tehnica realizării unei scrisori sau cereri, a compunerii unui text

logic despre orice subiect, îi ajută să-și exprime sentimentele prin versuri.

Istoria și geografia, două materii de cultură generală absolut necesare în aceste vremuri când a călători și a cunoaște lumea este o necesitate. La început obiectul numit fizică li se pare fără rost fiindcă nu au cum să înțeleagă că ei trăiesc după legile fizicii, că fenomenele din interiorul și din jurul lor se desfășoară după legi, nu haotic. Ce-ar fi ca legea gravitației să se "supere" și să nu mai acționeze?! Pot fi date multe alte exemple. Biologia este necesară autocunoașterii corpului pentru a nu confunda poziția ficatului cu cea a rinichilor sau să ceară farmacistei "un ceai de prostată" pentru durerea de gât! Medicina nu se poate face fără biologie. Chimia, altă "sperietoare" pentru elevi, îi ajută pentru a înțelege din ce substanțe este alcătuită ființa umană și lumea înconjurătoare. Ce uimiți sunt, unii dintre ei, când află că zilnic mănâncă NaCl și beau H₂O!

Mulți se întreabă de ce se studiază limba latină în clasa a VIII-a. Simplu: nu poți deveni avocat fără să cunoști latină. Nu poți ajunge farmacist, inginer silvic fără să ai idee despre limba latină încă de mic. Cu alte cuvinte, nu poți visa să devii arheolog fără a avea minime cunoștințe despre această limbă, cât mai devreme. În plus, nu poți să-ți construiești o cultură generală solidă fără minime cunoștințe de latină — adesea auzim sau citim expresii precum *mea culpa*, *apud*, *homo sum...*, *ars longa, fiat lux*, *grosso modo*, *alea jacta est*, *id est*, *carpe diem*, *gaudeamus*, *et caetera* etc.

Lipsa de interes pentru muzică, desen și educație fizică este câteodată cultivată în familie, deși ele sunt esențiale pentru exprimarea unor calități proprii ființei umane: expresivitatea și creativitatea. Dacă nu ai voce muzicală, poți fi un inteligent ascultător al muzicii, dacă nu reușești să desenezi pentru expoziții, poți să te relaxezi desenând. Educația fizică este vitală, îi învață pe copii să meargă corect, să facă mișcare zilnic, să învețe să practice sporturi, care implică spirit de echipă, corectitudine.

Educația tehnologică ar trebui să-i pregătească pe elevi pregătească pentru meseriile cerute pe piața muncii. Lipsa atelierelor în care elevii să "facă" ceva cu mâinile lor, amândouă cam stângi, face din acest obiect o cenușărească, deși ar trebui să fie prințesa.

Din anumite motive, mulți elevi nu vor continua studiile, de aceea ei trebuie să aibă minime cunoștințe din toată paleta de obiecte de studiu. Ar fi o discriminare ca un copil după 8-9 ani de studii în școală să nu știe nimic despre latină, chimie...

Nu numărul obiectelor de studiu este problema, ci predarea lor sub formă de proiecte. În plus, există o mulțime de concursuri, cursuri, campanii de tot felul, care supraîncarcă cu activități pe profesori și elevi, creând stres în ambele tabere.

Opinia mea este să nu se mai suprapună sistemului național de învățământ asociații și organizații paralele. Né "călcăm pe picioare" cum spune o vorbă populară. Toate acestea folosesc aceleași "materie primă" — elevul, care ajunge să refuze orice este în plus de ora de clasă și să nu-i mai înțeleagă nici acesteia semnificația.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/necesitatea-invatarii-si-cultur>

a-generală)

Meseria de profesor, între știință și artă

De **Adina-Elena Sabangeanu**

Profesia de cadru didactic nu este o meserie, ci o artă. R. Hart făcea următoarea afirmație în studiile sale: „*Profesorul joacă un rol. El acționează asupra unor oameni, și aceștia reacționează în schimb. Aceasta este fizica educației*”. În ultima vreme, sfera rolurilor cadrului didactic în raport cu școala s-a extins cu mult dincolo de nucleul său didactic inițial, incluzând funcții cum ar fi aceea de prieten, confident, consilier, exponent al societății adulților etc. Îndeplinirea tuturor acestor roluri este semnificativ condiționată de motivația profesională a cadrului didactic.

Profesorul organizează cadrul adecvat învățării elevilor. Pentru a ceasta, pe lângă stăpânirea disciplinei predate, el trebuie să stăpânească și strategii de conducere, curriculum-ul școlar, să aibă abilități psihopedagogice și să cunoască personalitatea elevilor. Conducerea elevilor are la bază verificarea și evaluarea progreselor înregistrate de aceștia, descoperirea și diagnosticarea la timp a dificultăților întâmpinate, atât pentru aprecierea evoluției lor cât și pentru aprecierea propriei prestații a profesorului. Profesorul conduce întregul proces instructiv-educativ desfășurat în școală, nu doar învățarea elevilor. El este responsabil și, ca atare, dirijează viața de grup, influențele formative ale acesteia, fiind investit cu putere și autoritate. Înțelegând prin autoritate capacitatea profesorului de a se impune, de a-i determina pe elevi să se subordoneze, fie prin superioritate morală, fie prin cea oficială precum și capacitatea de a lua toate măsurile pe care le consideră oportune și necesare, dar legale, consider că autoritatea trebuie să fie atributul principal al profesorului. Clasa de elevi nu trebuie să fie împărțită în conducători și conduși, ci fiecare membru al ei trebuie să îndeplinească în același timp sau succesiv roluri de conducători și executanți. Profesorul rămâne însă, permanent, în fruntea ierarhiei organizaționale a clasei. Subordonarea elevilor față de profesor este permanentă. Rămâne ca profesorul să nu transforme conducerea în abuz de putere, să nu dea comenzi și să nu ia decizii arbitrare, să stimuleze participarea activă și conștientă a elevilor la rezolvarea sarcinilor prin acțiuni comune. Iar atunci când elevii manifestă nesupunere, să privească aceste manifestări în mod realist, să le afle cauzele și să găsească rezolvări. În relațiile sale cu elevii, profesorul influențează elevii, dar este la rândul său și în același timp influențat de acțiunile și atitudinile acestora. Acesta

își adaptează comportamentul, ia măsuri, impune și dispune, se consultă cu elevii sau ia măsuri independent, în funcție de situația educativă concretă și de datele lui personale (cunoștințe, convingeri, stil de muncă, temperament etc.). Motivația profesorului, satisfacțiile sau insatisfacțiile pe care le trăiește sunt în același timp urmare a reușitei sau nereușitei în activitatea sa profesională, precum și stimulent sau piedică în continuarea acestei activități.

Personalitatea cadrului didactic nu poate avea o influență importantă asupra dezvoltării fizice și psihice a elevilor, decât dacă este însoțită de o competență profesională, psihopedagogică și psihosocială, bine definită. Există foarte multe argumente care demonstrează că fără calitățile cadrului didactic și profesionalismul lui distinct, școala n-ar funcționa. Principalele dimensiuni ale ființei sale, care au un puternic impact asupra grupurilor de elevi și a activității școlare, sunt: competența în domeniu; competența psihopedagogică și cea psihosocială; particularitățile sale de personalitate și relația lor cu sarcinile școlare; măsura îndeplinirii rolurilor; stilul activității sale cu elevii, care s-a stabilizat și îi este caracteristic.

Competența în domeniu este asigurată prin studii de specialitate, dar și cursuri de perfecționare profesională și prin studiu individual permanent. Competența psihopedagogică presupune cunoștințe de specialitate și, totodată, capacitatea cadrului didactic de a determina gradul de dificultate al materialului de învățat pentru elevi, priceperea de a face materialul accesibil, posibilități de crescând de empatie și creativitate în munca cu elevii. Pentru a stabili raporturi optime cu elevii sunt importante următoarele trăsături de personalitate pe care cadrul didactic trebuie să le exploateze: sinceritatea, valorificarea, empatia. Un bun profesor, dacă se transpune mental în locul elevilor, va înțelege mai bine când le este ușor și când le este greu, în ce anume constă dificultatea în învățarea unei discipline, capitol, temă, ce ar putea fi mai adecvat pentru ieșirea din impas, ce îi bucură, ce-i înspăimântă, ce-și doresc și de ce fug. Afecțiunea cadrului didactic corelează cu randamentul la învățătură al elevilor și, mai ales, cu volumul de muncă realizat de către aceștia. Elevii apreciază profesorii ordonați și sistematizați în conducerea clasei și organizarea activităților. Primesc de la aceștia orientări clare, știu ce au de făcut, devin ei înșiși capabili să aleagă varianta cea mai bună pentru a finaliza activitatea și a rezolva sarcinile.

Orizontul cultural larg al cadrului didactic și deschiderea sa spre nou tind să-i facă pe elevi să preia modelul acestuia și să-și dezvolte ei înșiși astfel de calități. Creativitatea cadrului didactic îi poate influența pozitiv pe elevi prin propriul mod inovativ de a se manifesta în timpul lecțiilor. O componentă de bază a personalității cadrului didactic este chiar nivelul dezvoltării aptitudinilor pedagogice, specifice domeniului instructiv-educativ și care se formează de-a lungul întregii cariere. Fiecare profesor își elaborează un stil propriu de predare și relaționare cu elevii, care, de asemenea, constituie o dimensiune a personalității lui, cu mari influențe asupra elevilor. “Profesorii eficienți sunt cei ce știu să țină o dreață cumpănă într-

e controlul strâns și exigent și deplină libertate de decizie a clasei.” (Neculau, A., 1999, p. 263) Profesorul competent este acela care are un număr de roluri principale legate de activitatea sa didactică și altele ce țin de calitatea lui de educator. Sfera rolurilor cadrului didactic în raport cu școala include acum funcții cum ar fi aceea de înlocuitor al părinților, prieten, confident, consilier, sfătuitor, exponent al societății adulților etc. Îndeplinirea tuturor acestor roluri este semnificativ condiționată de motivația profesională a cadrului didactic. Dacă profesorul și-a ales cariera didactică simțindu-se chemat pentru aceasta, dacă iubește copiii și se simte autorealizat atunci când îi ajută să se dezvolte, dacă își prețuiește propria muncă și pe sine, dacă aspiră la perfecționare didactică și la măiestrie în relația cu elevii, dacă este entuziasmat de propria activitate, atunci nu va fi doar fericit, ci va fi profesorul mileniului III, de care școala are stringentă nevoie.

Bibliografie: 1. Cucos, Constantin (2006). Pedagogie (ediția a II-a revăzută și adăugită), Editura Polirom, Iași. 2. Joița, Elena (coord.) (2003). Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Editura Arves, Craiova. 3. Cosmovici, Andrei și Iacob, Luminița (coord.), 1999. Psihologie școlară. (cap. Dimensiuni psihosociale ale activității profesorului, autori Neculau, Adrian și Boncu, Ștefan): Iași, Editura Polirom.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/meseria-de-profesor-intre-stii-nta-si-arta>)

În întâmpinarea profesorilor: proiectul EU-StORE- Standarde europene pentru Resurse educaționale deschise

De **Carmen Duse**

Problema utilizării resurselor educaționale deschise devine una de mare actualitate, dată fiind ușurința accesării acestora și a resurselor de timp limitate de care dispunem pentru realizarea documentației, în diferite domenii de cercetare. Problema este că aceste resurse educaționale deschise nu au întotdeauna calitatea necesară, ba mai mult, nu ne dăm seama, cel puțin la o primă vedere, de corectitudinea informațiilor cuprinse în aceste materiale. De aici a apărut ideea proiectului EU-StORE, care să vină în sprijinul profesorilor, în sensul oferirii unei certitudini cu privire la materialele preluate sub sigla RED, acolo unde ele sunt oferite cu specificația Creative Commons. Articolul își propune să prezinte utilitatea proiectului derulat sub umbrela programelor europene Erasmus+ pentru profesorii oricăror forme de

învățământ. Sunt prezentate direcțiile de abordare ale proiectului și felul în care va răspunde acesta, nevoilor actuale ale cadrelor didactice, indiferent de specializare, vechime, profil sau nivel la care predau.

1. Ce sunt și de ce sunt importante Resursele Educaționale Deschise

Înainte de a vorbi despre resurse educaționale deschise (RED), ar trebuie specificat ce se înțelege prin acest concept. Astfel, în wikieducator se arată că: “resursele educaționale deschise” sunt acelea instrumente și resurse (planuri de lecție, teste, programe analitice, module de instruire, simulări etc.) care sunt disponibile gratuit pentru utilizare, reutilizare, adaptare și partajare. În Downes (2011), găsim că “resursele educaționale deschise sunt materiale folosite pentru a sprijini educația, care pot fi accesate în mod liber, pot fi reutilizate, modificate și împărtășite de oricine”. Conform cu Butcher (2011), OER sunt resurse care sunt “în mod deschis disponibile pentru utilizare de către educatori și studenți, fără a fi nevoie de a plăti drepturi de autor sau taxe de licență”.

Problema RED este una de importanță în politica educațională europeană. Declarațiile prezentate în cadrul conferințelor din 2012 și 2015 cu privire la RED vorbesc despre necesitatea ca sistemele educaționale europene să aducă experiențele de învățare oferite elevilor, mai aproape de cerințele pieței muncii, pentru a evita “îndoparea” elevilor cu cunoștințe sterile, fără efect pentru evoluția lor viitoare. Raportul “Regândind educația” scoate în evidență importanța ca în abordarea STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Matematică), aportul TIC să fie mult mai accentuat atât în predare, cât și învățare, cu o focalizare suplimentară pe utilizarea resurselor educaționale deschise, alta decât în prezent.

În “Orizont 2013 –Învățământ Superior” (Johnson, 2013), se arată că impactul și utilizarea RED vor crește în viitorul imediat. Raportul arată, de asemenea, că utilizarea TIC în educație, precum și a OER trebuie să devină, în cel mai scurt timp posibil, de masă. Celor prezentate până aici se cuvine să le mai adăugăm și recomandările lui Pawlowski cu privire la educația deschisă 2030. Astfel, acesta stipulează: 1 – să se creeze un inventar al RED și al practicilor educaționale deschise, în colaborare cu instituțiile și stakeholderii naționali și instituționali; 2 – să se integreze comunitățile existente în întreaga Europă; 3 – să se integreze curricula; 4 – să se creeze rețele regionale; 5 – să se creeze programe cu implicare globală 6 – să se realizeze politici în domeniul resurselor educaționale deschise. Toate aceste argumente și imperative au stat la baza conturării programului Erasmus+ EU-STORE.

2. Despre proiectul EU-STORE

Proiectul ERASMUS+ intitulat “EU-STORE – European Standards for Open Education and Open Learning Resources”, nr. 2014-1-RO01-KA202-002985, finanțat de Uniunea Europeană sub acțiunea cheie 2- “Cooperation for innovation and the exchange of good practices” pentru domeniul “Strategic Partnerships for vocational education and training”, se derulează pe parcursul a doi ani (septembrie 2014 – august 2016). Consorțiul proiectului cuprinde 4 universități, un partener tehnic, un centru de formare educațională precum și un institut de cercetare-dezvoltare. Participanții în program sunt România,

prin Universitatea Lucian Blaga din Sibiu – liderul proiectului, Germania, UK, Italia, Irlanda și Malta. Pe site-ul proiectului pot fi găsite informații cu privire la rezultatele proiectului: <http://eustore.eduproject.eu/>.

Scopul principal al proiectului este acela de a conceptualiza și implementa un inventar european de resurse de învățare deschise, de a analiza scenariile și resurse de învățare deschise și de a crea standarde și orientări europene, de învățare, deschise comune.

Acest lucru demonstrează că proiectul EU-STORE integrează toate cele șase recomandări ale Pawlowski, adică : (1) creează un inventar al RED și se asigură că acesta este disponibil ca RED; (2) integrează o comunitate foarte largă și oferă contacte de instituții din domeniul educațional; (3) integrează structuri curriculare ale abordărilor europene existente în domeniul OER. (4) se axează pe rețelele regionale, naționale și ale UE. (5) toate informațiile necesare, referitoare la subiect sunt disponibile on-line. Internetul este deschis către lume și blog-ul proiectului oferă posibilitatea discuțiilor între persoane din diferite părți ale globului.

3. Rezultate așteptate

Până la ora actuală, proiectul EU-Store a reușit ca pe baza interviurilor cu experții să identifice criteriile de calitate pentru un rating adecvat al RED. Specialiștii din învățământ din diferite țări ale UE au fost intervievați pentru a se obține informații cu privire la RED și utilizarea lor în diferite țări ale UE, precum și pentru a obține idei despre care elemente sunt importante în descrierea și evaluarea Resurselor Educaționale Deschise.

În acest context, a devenit clară ideea că trebuie să existe o distincție între categoriile și criteriile descriptive și cele evaluative. Categoriile și criteriile descriptive sunt folosite pentru a caracteriza RED și pentru a pune în evidență specificul lor. Categoriile și criteriile de evaluare trebuie să se concentreze pe calitatea și performanța unui anumit RED, pentru a permite o comparație între acestea. Toate criteriile didactice referitoare la calitate precum și cele cu privire la calitatea organizatorică și structurală au fost combinate în mod sistematic. Criteriile s-au colectat din diferite domenii și apoi au putut fi utilizate într-un sistem de notare sau de clasificare. Partea descriptivă se axează pe informații generale despre Resurse Educaționale Deschise, cum ar fi numele, adresa URL unde poate fi găsit RED-ul, conținutul, cuvinte cheie, (status-ul) public sau privat, etc.

Prezentăm pe scurt un exemplu de categorii și subcategorii care sunt utilizate în ratingul resurselor educaționale deschise:

- Drepturile și obligațiile
 - Permisivitatea pentru împărtășirea și distribuirea RED
 - Permisivitatea de a modifica RED
 - ...
- Suportul tehnic și gradul de utilizare
 - Posibilitățile de feedback
 - Funcțiile de sprijin
 - ...

- Obiectivele și focalizarea RED
 - Obiectivele clare
 - ...
- Informații structurale
 - Calitatea proiectării
 - ...
- Materiale
 - Descrierea materialelor
 - Utilizarea materialelor ...
- Utilitatea
 - Eficiența
 - ...
- Conținutul
 - Corectitudinea conținutului
 - Calitatea limbajului utilizat
 - ...
- Media
 - Calitatea media
 - Folosirea inovatoare a media
 - ...
- Grupul țintă
 - Identificarea grupului țintă
 - Legătura între conținut și grupul țintă
 - ...
- Sponsorizarea și sustenabilitatea
 - Comercializarea
 - ...
- Comunitatea
 - Calitatea discuțiilor
 - ...

4. Care va fi impactul proiectului asupra profesorilor români

Proiectul prevede în continuare realizarea unor scenarii de învățare deschise pentru viitor, precum și ierarhizarea activităților și resurselor de învățare deschise, existente. În aceste faze vor fi integrați și profesorii din învățământul preuniversitar, care vor fi rugați să-și aducă contribuția prin participarea la modelele experimentale propuse.

Vorbim despre necesitatea creșterii numărului de utilizatori ai RED, dar trebuie să fim atenți, pentru că acestea pot deveni chiar riscante, în cazul în care nu există standarde pentru a se asigura corectitudinea conținutului, precum și abordarea didactică corectă în ceea ce privește: obiectivele propuse, metodele didactice folosite, structura materialelor prezentate, nivelul de dificultate propus, informațiile și sarcinile

de lucru furnizate, precum și nevoile grupurilor țintă. De aceea, apropierea cadrelor didactice din învățământul românesc de proiect este de mare utilitate și cu un impact deosebit pentru finalizarea cu succes a acestuia.

Elevii petrec deja o mare parte din timpul lor liber pe internet, chiar în activități de învățare și schimb de informații noi, de cele mai multe ori prin intermediul rețelelor sociale. Este obligatoriu, deci, ca ceea ce li se oferă să poarte amprenta calității și profesionalismului, iar profesorii trebuie să fie printre primii dintre cei care să ofere aceste resurse educaționale deschise, de o înaltă calitate, adecvate la cerințele lumii de mâine.

Nu în ultimul rând, așa cum spuneau Wiley, Green, și Soares în 2012, *"pentru prima dată în istoria umanității avem acele instrumente care să-i permită fiecăruia să acceadă la educația pe care și-o dorește"*. De aceea politica educațională în România trebuie să aibă în vedere, într-o secțiune mai amplă, dedicată special, acest domeniu al resurselor educaționale deschise, fiindcă viitorul stă sub semnul educației deschise.

Bibliografie: Beutner, M. & Schneider, J. N. (2015). Open Educational Resources in der aktuellen Bildungslandschaft: Motivation zur Teilung und Nutzung. In: Kölner Zeitschrift für Wirtschaft und Pädagogik. 30 Jg., Heft 58, Köln 2015, S. 3-32.
 Bucher, N. (2011). A Basic Guide to Open educational resources. UNESCO. Commonwealth of learning. (online) www.col.org/PublicationDocuments/Basic-Guide-To-OER.pdf
 Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and Committee of the Regions.(2012) Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic Outcomes. (Com (2012)629 Final). Strassbourg, European Commission, (online). Johnson, L. Adams, Becker, S. Cummins, M.Estrada, V., Freeman A. and Ludgate H.2013. NMC Horizon Report 2013: Higher Education Edition, Austin, Texas: The New Media Consortium (online) OPEN EDUCATION EUROPA (2015): Open Education Europa. The gateway to European innovative learning. openeducationeuropa.eu, Date: 01.07.2015.
 PAWLOWSKI, J. M. (2013): Global Open Education: A Roadmap for Internationalization. In: Open Education 2030. Contribution to the JRC-IPTS Call for Vision Papers. Part I: Lifelong Learning. Work in progress: 9 April 2013. Wiley, D., Green, C., & Soares, L. (2012). Dramatically bringing down the cost of education with OER: How open education resources unlock the door to free learning. Accesibil la <http://www.educause.edu/library/resources/dramatically-bringing-down-cost-education-oer-how-openeducation-resources-unlock-door-free-learning>
http://wikieducator.org/OER_Handbook/educator_version_one/Introduction/Defining_OER <http://halfanhour.blogspot.jp/2011/07/open-educational-resources-definition.html>
<http://www.oecd.org/edu/ceri/38654317.pdf>

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/eu-store-standarde-europene-pentru-resurse-educationale-deschise>)

Combaterea discriminării. Implicații pentru profesori

De **Marcela Lemnete**

Educația trebuie să ajute persoanele cu deficiențe ca acestea să ajungă la o cât mai mare independență economică posibilă și, astfel, ele să contribuie la dezvoltarea socială a țării lor. Este foarte important să formăm deprinderi sociale și de pregătire pentru viața independentă. Tot timpul vedem în jurul nostru copii imitând ceea ce adulții din jurul lor spun sau fac ori reproducând scene văzute la televizor. Procesul de descoperire a lumii este foarte important. Mesajele trimise de adulți vor fi semnificative pentru formarea opiniilor viitoare ale copiilor. Cel mai important rol îl joacă școala în combaterea atitudinilor discriminatorii. Mințile noastre trebuie să fie conștiente, să dea o șansă și să ia în considerare o persoană diferită de noi.

Succesul în realizarea obiectivelor integrării și al egalizării șanselor se bazează pe progresul realizat în diversificarea gamelor de servicii destinate persoanelor cu cerințe speciale.

Psihologul american Mahrazin Banaji a studiat atitudinile implicite și rezultatele obținute arată că noi adulții (cadre didactice) aveam prejudecăți deoarece mințile noastre sunt obișnuite să facă anumite asocieri pentru a procesa cât mai repede informațiile.

Experiențele zilnice și cultura din jurul nostru: ce vedem la școală, la serviciu, la televizor, pe internet ne creează noi asocieri. De asemenea, tindem să vedem membrii grupului nostru ca indivizi și pe cei din afară ca pe o masă diferențiată. Acționăm ca și cum i-am pune într-un șablon. Este bine să schimbăm mereu categoriile pe care le folosim pentru că tendința de șablonare face parte din condiția umană. Mințile noastre trebuie să fie conștiente, să dea o șansă și să ia în considerare o persoană diferită de noi.

Profesorii și cei care se ocupă de educația elevilor trebuie să știe că a fi capabil să categorizezi și să evaluezi este o parte importantă a inteligenței omenești. Fără aceasta, nu putem să ne orientăm în viață. Categoriile pot fi folositoare atunci când trebuie să acționăm rapid. România se străduiește să lupte cu stereotipurile negative de tipul:

- imaginea femeii ca obiect sexual;
- reportajele care arată că cei mai mulți infractori sunt rromi;
- persoane cu dizabilități care trăiesc o viață grea.

Este foarte greu să scăpăm de aceste instantanee zilnice de discriminare dar, ca practicieni trebuie să fim conștienți de felul în care acestea ne influențează comportamentul și să ne străduim, conștient să facem față tendinței de a stereotipiza. Există cercetători care sunt convinși că dacă influențăm

conștiința de sine reușim să prevenim stereotipizarea automată. Ca educatori, trebuie să ne dorim această atitudine pentru noi înșine. Deseori, când un profesor ia o clasă nouă, va tinde să împartă clasa în trei categorii:

- elevi buni;
- elevi care creează probleme;
- elevi care nu se remarcă nici prin conformitate și nici prin deviere.

Profesorul reușește cu rapiditate să rețină numele elevilor din primele categorii. Din ultima categorie ajunge des ca numele să fie confundate. Această atitudine face ca în prima fază profesorul să acționeze prioritar asupra primelor două categorii.

Elevii, mai ales cei mici, se raportează la comportamentul celorlalți față de ei pentru a obține o imagine despre cât succes au. Aceștia interiorizează imaginea pe care o primesc despre ei de la alte persoane importante. Atitudinea profesorului este foarte importantă pentru a-i ajuta să-și găsească o imagine despre o persoană armonioasă și neviolentă.

Rezultatele slabe ale anumitor copii, așteptările mici duc la realizări reduse. Profesorii au așteptări slabe de la anumite grupuri de copii. Aceste așteptări sunt nedrepte și chiar pot cauza eșecuri. Influența valorilor, a așteptărilor trebuie să ducă la standarde superioare asupra dezvoltării copiilor.

Școlile care au așteptări mai mari pentru toți elevii (și pot acorda tot sprijinul pentru a le îndeplini) ajung să realizeze un procent mare al succesului școlar. Din păcate, astăzi, în țara noastră, sprijinul pentru a realiza succesul școlar (ex. școli de cartiere sărace, unde nu se găsesc locuri de muncă, unde strada influențează elevii mai mult) este slab. Apar des procente ridicate privind comportamentul problemă cum ar fi: abandonul, sarcini la adolescente, infracționalitatea juvenilă.

A furniza tinerilor oportunități pentru implicare și răspundere în cadrul școlii este un rezultat firesc în școlile europene. Participarea, grija pentru respect, este o nevoie fundamentală umană. Aceste practici cuprind acțiuni care încurajează gândirea critică, dialogul, învățarea prin cooperare, implicarea elevilor în planificarea curriculumului, strategii de evaluare participative.

Integrarea și dezvoltarea implică o anumită acțiune asupra indivizilor sau grupurilor marginalizate în conformitate cu standardele grupului social dominant. Incluziunea reflectă aprecierea diversității și recunoașterea necesității diversității de nevoi a elevilor. Rezultatele muncii cu atitudinile implicite arată, mai mult ca altădată, faptul că educația realizează schimbări esențiale. Educația este fundamentul unei societăți armonioase și pacifiste.

Succesul procesului de integrare și dezvoltare depinde, în mare măsură, de menținerea acumulărilor interioare și de aplicarea unei strategii coerente (formă, conținut, reformă), finanțată de la nivelul autorităților de învățământ, în colaborare cu organizațiile neguvernamentale locale și internaționale.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/combaterea-discriminarii-implicatii-pentru-profesori>)

Logica strategiei învățării depline

De **Letitia Bostina**

Sistemul învățării depline găsește, în mod sigur, un câmp larg de aplicare în predarea celor mai multe discipline de învățământ – matematica, științele naturii și limbi. Strategia învățării depline îi oferă profesorului un ansamblu de instrumente utile – alegerea metodelor și procedeele de învățământ, selectarea materialelor didactice necesare, alegerea mijloacelor tehnice de învățământ (atunci când materialele didactice presupun utilizare lor), stabilirea combinației celei mai potrivite a metodelor și mijloacelor și imaginarea unor situații de învățare adecvate, care să asigure atingerea obiectivelor propuse la un nivel de performanță cât mai înalt, cu majoritatea elevilor. Performanțele școlare sunt, de fapt, rezultanta mai multor factori, care țin de elevi, de profesori, de cadrul material – organizatoric și de management.

Din punct de vedere procedural, se poate spune că sistemul "învățării depline" răspunde cerințelor unei raționalități tehnice, manageriale, cu accent pe organizarea proceselor de instruire și a condițiilor învățării, pe utilizarea unui complex de proceduri didactice și de tehnici retroactive și corective în măsură să asigure acel nivel ridicat de învățare pentru circa 80% din totalul elevilor unei clase.

Comportamentul și componentele unei asemenea strategii generalizată ar putea fi transpuse într-o logică foarte apropiată demersului didactic, în care profesorul se erijează în conducător al procesului de instruire, proces ce parcurge următoarele evenimente:

În prealabil, este necesară o operație (sistem) de diagnosticare care să releve în mod analitic progresele, deficiențele și lacunele sesizabile în pregătirea anterioară a fiecărui elev (nivelul comportamentelor cognitive de la care pleacă). Un asemenea "filtru" bazat pe utilizarea unor teste adecvate de diagnosticare trebuie să fie aplicat la începutul unui ciclu nou de instruire sau atunci când profesorul preia un nou colectiv de elevi. Aceasta presupune o reconstituire a obiectivelor și a materiei anterior parcurse, în perspectiva reactualizării acelor cunoștințe sau capacități esențiale cel puțin la nivel minimal acceptabil de performanță și indispensabile avansării spre o nouă învățare.

În măsura în care se simte nevoia, această evaluare inițială urmează să fie însoțită de mijloace de intervenție (programe de compensare sau de ratapare) folosite în scopul recuperării, al îmbunătățirii, al completării și consolidării cunoștințelor prealabile; reactualizarea cunoștințelor anterior achiziționate relevante pentru realizarea sarcinii noi de învățare.

Definirea și prezentarea pe scurt a obiectivelor de îndeplinit, specifice diferitelor unități de învățare, în termeni operaționali.

Majoritatea obiectivelor se pot exprima sub forma unor sarcini sau serii de sarcini de învățare. Sarcina de învățare are înțelesul de solicitare a elevului de a trece de la o stare de ignorare (necunoaștere) a unor fapte sau a unor noțiuni date la starea de cunoaștere și înțelegere a acestora; ori de la incapacitatea realizării unor performanțe la capacitatea de a o executa (inclusiv sarcini de aplicare sau transfer). Aceasta echivalează cu descompunerea activității școlare în mai multe serii de sarcini; predarea sau prezentarea materiei de învățare (ori punerea elevilor în contact cu acesta) dirijată în prealabil pe fragmente numite unități de predare învățare alcătuite din grupări de lecții și lecții (teme și subteme). Prezentarea propriu-zisă a materiei urmează să se realizeze în forme multiple și cu totul deosebite de cele folosite în cadrul predării frontale – administrate întregii clase;

Gestionarea timpului la dispoziția elevilor pentru învățare, urmând principiul că fiecare elev are dreptul de a progresa în propriul său ritm, recunoașterea faptului că învățarea progresează proporțional cu timpul efectiv folosit pentru aceasta (ceea ce presupune să se acorde elevilor care învață mai lent un timp suplimentar și un ajutor suplimentar în afara orarului regulat al clasei).

Diversificarea modurilor de abordare și utilizare flexibilă a timpului de către elev și profesor, ceea ce ar veni, în sprijinul diferențierii și facilitării unui sprijin mai particularizat aplicat fiecărui elev, potrivit stilului său cognitiv și cel mai stimulat pentru motivația sa; mai departe, se are în vedere execuția sarcinii de învățare, organizarea instruirii pe grupe de nivel și individualizată în cadrul clasei, cu aplicarea unor metode participative și interactive, de cooperare – se adaugă acestora și forme de muncă în colectiv, cu întreaga clasă.

Supravegherea activității de învățare în punctele care permit verificarea înțelegerii și însușirii depline a fiecărei secvențe sau priceperi preliminare. De fapt, aceasta presupune transformarea verificării cunoștințelor dintr-un instrument de identificare a elevilor care au realizat sau nu au realizat progres în învățare, într-un mijloc de conexiune inversă și corectivă, de diagnosticare a dificultăților întâmpinate și de prescriere a unor procedee corective adecvate. Astfel spus, este vorba de însoțirea învățării de un sistem de evaluare funcțional cu accent pe evaluarea formativă, cu o pronunțată funcție de feed-back imediat, obținută prin diverse probe aplicative, ceea ce va permite profesorului să simtă „pulsul” fiecărui elev.

În funcție de nevoi, aceste ajustări din mers a procesului de instruire i se poate asocia un sistem mai larg de prescriere a unor eventuale măsuri de remediere, de aplicarea a unor proceduri corective, utilizate în diferite stadii ale mersului învățării.

Este, de asemenea, necesar să se acorde pe cât posibil și atât cât trebuie un ajutor corectiv individualizat, pe măsură ce fiecare elev resimte nevoia unui asemenea sprijin pentru a putea depăși dificultățile de învățare pe care le întâmpină. Profesorul poate face acest lucru dacă recurge la forme multiple de prezentare a materialului cu totul deosebite de cele folosite în cadrul lecției, inițiate cu întreaga clasă, pentru a oferi fiecărui elev tipul de sprijin cel mai potrivit, stilul cognitiv și cel mai stimulat pentru motivația sa. De mare eficiență poate fi sprijinul ce vine din partea colegilor din grupă, a celor mai avansați. Normal este ca

acordarea acestui sprijin să fie însoțită de elemente de întărire pozitivă și de încurajări sporite, intervenții care vor avea darul să contribuie la crearea de situații stimulativе, motivate, de învățare.

Activitatea poate fi continuată în *forme de muncă colectivă*, cu întreaga clasă în scopul precizării, clasificării și generalizării unor date, urmată de *testări sumative și acțiuni corective* structurate sub forme de programe de remediere sau de programe de îmbogățire pentru cei cu rezultate bune – prestații suplimentare în afara timpului afectat lecției.

Principala problemă a învățământului de masă, este aceea a compensării inegalității inițiale a elevilor proveniți din medii foarte diferite, școlii revenindu-i sarcina fundamentală de a-i ridica pe toți acești elevi la același nivel de învățare, de a le asigura realiza aceleași obiective instructiv educative. Acesta este punctul de plecare și scopul „învățării depline”, ca sistem sau ca strategie ce speră într-o îmbunătățire apreciabilă a procesului de învățământ capabile să-i aducă pe aproape pe toți elevii dintr-o clasă la un nivel înalt de performanță.

Cu toate că, în mod real, elevii diferă între ei sub aspectul implicării în actul învățării astfel de condiții de învățare favorabile pot să apară când:

- se dă posibilitatea fiecăruia să depună atâtea eforturi (exersări) câte îi sunt necesare pentru îndeplinirea sarcinii date;
- se acordă fiecăruia o cantitate suficientă de timp, atât cât îi este necesar pentru a ajunge la învățarea deplină a sarcinii respective (ceea ce reprezintă o problemă de respectare a diferențelor de ritm ale învățării);
- se oferă fiecăruia ajutorul și încurajarea de care are nevoie, la momentul potrivit (când și unde are dificultăți), sprijin ce ar putea veni atât din partea cadrului didactic cât și din partea colegilor, ajutor suplimentar în clasă sau în afara clasei.

Aceste diferențe individuale de învățare se datorează nu unor date înnăscute, ereditatea este consecința modului de educație exercitat asupra copiilor la nivelul familial și școlar. El sunt dobândite, își găsesc sursa în felul în care se lucrează cu elevii. De exemplu, instruirea frontală sau în grupuri mici este convenabilă numai unora dintre elevi se datorează unor erori de educație.

Pe scurt, nivelul învățării în școală este funcție de timpul consumat pentru învățare raportat la timpul de care elevul are nevoie pentru a învăța. Faptul că unii elevi învață mai rapid, alții mai lent, că există diferențe de învățare, acestea sunt aspecte influențate de cantitatea de învățare anterioară, de anumite trăsături caracteristice ale celui care învață (perseverența în învățare), de capacitatea de a înțelege instruirea și de calitatea instruirii.

O altă variabilă de importanță majoră în fundamentarea „învățării depline” o constituie calitatea instruirii. Presupusă a fi asigurată, în primul rând de profesor, prin caracteristicile sale, dar și de obiectivele învățământului, de organizarea conținutului, de planul programelor de învățământ, de manualele școlare, de celelalte resurse disponibile, de materialul didactic, de sistemul de retroacțiune și de corecție care însoțesc derularea procesului,

de principiile de organizare, deci, a sarcinii de învățare și de prezentare a acesteia elevilor, adică de metodele de punerea a acestora în contact cu materia dată (indicându-le ce și cum vor avea de învățat).

În al doilea rând calitatea instruirii este dată de calitatea caracteristicilor personale și ale clasei, de maniera în care instruirea este adaptată acestor particularități. O instruire de calitate superioară oferă condiții de învățare favorabile tuturor elevilor, ceea ce înseamnă adaptarea procesului de predare la nevoile de învățare ale fiecăruia, aplicarea cu tact și într-o formă sistematică a unui tratament pedagogic dominant diferențiat.

Astfel, calitatea instruirii se poate exprima în măsura în care materia este în așa fel prezentată încât să nu solicite folosirea unei cantități mai mari de timp decât este cerut pentru învățare.

În condiții școlare adecvate, atât caracteristicile elevilor – cognitive și afective inițiale cât și calitatea instruirii sunt modificabile în vederea ridicării nivelului învățării și rezultatelor învățării fiecărui elev individual și al clasei oferind perspective concrete îmbunătățirii instruirii în școală.

Concluzii

În esență, superioritatea sistemului „învățării depline” constă în aceea că spre deosebire de învățământul tradițional în care sistemul de însușire modurile de predare sunt aceleași pentru toți elevii, o pedagogie a învățării depline învățării depline încearcă să ofere fiecărui elev timpul și mijloacele de a-și însuși comportamentele dorite. În primul caz, o intervenție pedagogică identică pentru toți elevii duce la rezultate diferite, disperate; în al doilea caz, un învățământ diferențiat duce la rezultate identice, omogene, ale elevilor, plasate în vârful de notare.

Sistemul învățării depline găsește, în mod sigur, un câmp larg de aplicare în predarea celor mai multe discipline de învățământ – matematica, științele naturii și limbi. Strategia învățării depline îi oferă profesorului un ansamblu de instrumente utile – alegerea metodelor și procedeele de învățământ, selectarea materialelor didactice necesare, alegerea mijloacelor tehnice de învățământ (atunci când materialele didactice presupun utilizare lor), stabilirea combinației celei mai potrivite a metodelor și mijloacelor și imaginarea unor situații de învățare adecvate, care să asigure atingerea obiectivelor propuse la un nivel de performanță cât mai înalt, cu majoritatea elevilor.

Performanțele școlare sunt, de fapt, rezultanta mai multor factori care țin de elevi, de profesori, de cadrul material – organizatoric și de management. Toate acestea, bine folosite, constituie un mijloc superior de influențare a elevilor, de natură să asigure un nivel ridicat de învățare pentru majoritatea elevilor.

Bibliografie: 1. Cerghit, I., Neacșu, I., Negreț-Dobridor, I., Pânișoară, I.O. (2001). Prelegeri pedagogice. Editura Polirom, Iași. 2. Cerghit, I. & Vlăsceanu, L. (coord.). (1988). Curs de pedagogie. Universitatea București, 1988. 3. Neacșu, I. (1990). Instruire și învățare. Editura științifică, București

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/logica-strategiei-invataarii-depline>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice